

est professionem nullam esse, quia nullus consensus intervenit, ut per se notum est. Solum ergo inquiri potest, an impleta conditione, talis professio incipiat esse valida. In quo imprimis certum est, si consensus fuerit revocatus ante impletam conditionem, non satis esse postea implere conditionem, ut professio valida sit, quia dissensus subsequens illius valorem impedit, ut supra dixi, estque in simili communis sententia in c. *Super eo*, de Condit. apposit.

17. *Difficultas: an requiratur novus consensus.* — Difficultas ergo est, quando non revocatur, an, eo ipso quod impletur conditio, incipiat esse valida professio, et esse religiosus qui antea non erat, sine novo actu voluntatis ejus. Videtur enim per solam perseverantiam in priori consensu impleta conditione perfici contractum, et illam expressionem traditionis, quæ conditionata fuerat, transire in absolutam; ergo ipso facto ex vi conditionis impletæ incipiet ille esse religiosus sine alio actu. Confirmatur primo a simili de voto simplici conditionato; nam impleta conditione, incipit absolute obligare, sine novo consensu aut voluntate; ergo idem est de professione, videtur enim esse eadem ratio. Aliud simile de aliis contractibus humanis, ut de donatione sub conditione facta, nam impleta conditione, valere incipit absque novo actu vel consensu. Ultimum exemplum esse potest de matrimonio contracto per verba de præsentis sub conditione de futuro, nam incipit valere impleta conditione, ut significatur in cap. *de Illis*, de Condit. apposit., ubi Juristæ communiter hoc tenent, et in c. *Super eo*, eod. tit., juncto c. ult., quos sequitur Palud., in 4, distinct. 29, q. 2, in fin.; Soto, lect. 3, de Matrim., § 4; Sanchez, lib. 5 de Matrim., disp. 8, n. 5.

18. Nihilominus censeo professionem sub conditione de futuro esse nullam, quantum ad proprium vinculum professionis, nisi illa conditio ita sit appositæ, ut reducatur ad conditionem de præsentis; ita ut subsequente conditione, non incipiat esse valida, nisi denuo fiat. Pro hac sententia non referam auctores, quia non invenio in specie punctum hoc ab eis tractatum; colligo tamen illam ex his, quæ de matrimonio docet D. Thomas, in 4, d. 27, q. 2, art. 2, ad 4, et d. 29, q. 1, art. 1, q. 3; Bonavent., in 4, dist. 29, q. 3, n. 13; Durand., ibidem, q. 2, n. 5, et in solut. ad 1. Et Sot., q. 2, art. 1; Major, dist. 27, q. 4; Adrian., in materia de matrimonio; et bene Covar.,

in 4 p., 2 c., n. 5; Navar., lib. 4 Consil., tit. de Sponsalibus, consil. 14, n. 7; Guttier., lib. 1 Quæstion. Canon., c. 22, n. 21; Henric., lib. 11 de Matrim., c. 12; Alexand. Pezant., in Addition. ad 3 p., q. 47, disp. 3. Qui omnes dicunt matrimonium factum sub conditione, etiam per verba de præsentis, impleta conditione, non incipere esse matrimonium, donec replicetur, et explicetur iterum mutuus consensus. Est enim quoad hoc eadem ratio de professione, nec video rationem differentie sufficientem quæ assignari possit. Una enim sola interesse videtur, quæ cum aliqua apparentia ad rem præsentem applicari posset, scilicet, quia matrimonium est sacramentum, et non professio. Sed hæc non satisfacit, quia in sacramento matrimonii ex jure divino nihil requisitum est, ex parte consensus et significationis ejus, ad valorem sacramenti, nisi quod est requisitum ad valorem contractus. Si ergo ex natura rei conditio impleta posset consummare priorem consensum, et significationem exterioriorem ejus, ita ut statim perficeretur contractus, eadem ratione posset statim perfici sacramentum. Et ideo auctores citati fundantur in propria natura et conditione talis contractus, qui ex illis est, de quibus in regula juris dicitur, actus legitimos non recipere conditionem, quia ad hoc institutus est ut statim sortiatur effectum, et ideo non admittit conditionem quæ illum suspendat, nam, eo ipso quod suspenditur, desinit esse matrimonium, et est alius modus contractus. Ac proinde consensus in illud non est verus consensus in matrimonium, neque unquam esse potest, quantumvis impleatur conditio, et ideo illa impleta, ut matrimonium valere incipiat, necessarium est ut denuo fiat; qui discursus totus locum habet in professione, quia, servata proportione, consistit in actuali traditione, et ideo de illius substantia est ut statim sortiatur effectum, ideoque illi repugnat suspensio per conditionem appositam; unde consensus tunc datus revera solum est in aliquid de futuro, non de præsentis, quod significavit Urbanus III, in c. *Super eo*, de Condit. appositis, dicens: *Cum hujusmodi consensus non sit de præsentis habendus, licet per verba de præsentis evidentius exprimat, qui in alicujus arbitrio non habito vel habendo consistit.* Quæ ratio in quacumque conditione de futuro procedit. Ac proinde, quamvis impleatur conditio, non sufficit prior consensus, sed novus requiritur cum nova actuali traditione.

19. Potest hoc etiam confirmari ex consuetudine Ecclesiæ, quæ est optima legum et institutionum interpret: nunquam enim visum est fieri professiones illo modo sub conditione, sed solum promissiones de futuro, de quibus alia est ratio; nam promissio licet inducat obligationem in præsentis, respicere potest executionem in futurum, et ideo admittit conditionem, quæ non proprie suspendit obligationem promissionis, sed executionem operis promissi, et ita potius differt obligationem, quæ dilatio terminatur impleta conditione tanquam in termino præfixo; at vero professio requirit actualem executionem per traditionem de præsentis, et ideo non admittit suspensionem per conditionem de futuro; oportet ergo impleta conditione, fieri de novo traditionem quæ absolutum consensum exprimat. Et ita facile expediuntur conjecturæ in contrarium factæ.

20. *Dubitatio specialis: quam obligationem inducat talis professio.* — Quæret vero aliquis an talis professio sub conditione facta aliquem effectum vel obligationem inducat. Respondet, ut consequenter loquamur, ita in hoc, sicut in matrimonio censendum esse. Docent autem D. Thomas et auctores citati matrimonium sub conditione factum æquivalere sponsalibus de futuro, quoad vim obligandi ad contrahendum matrimonium impleta conditione, juxta c. *Super eo*, de Condit. apposit., ubi: *Nisi voluntas patris postmodum intercedat, nequaquam cogendus est ad matrimonium contrahendum;* ergo si voluntas patris intercessisset (hæc enim erat conditio appositæ), ad matrimonium contrahendum cogendus fuisset; ergo ex priori contractu conditionato mansit ad hoc obligatus, alias juste cogi non posset. Ergo idem in præsentis dicendum est de professione, quia illa obligatio in matrimonio non oritur ex peculiari conditione ejus, sed ex natura talis contractus, qui, licet videatur fieri per verba de præsentis, ratione materiæ et conditionis adjunctæ resolvitur in contractum de futuro; et quia ad hoc intercedit consensus sufficiens, ideo inducit obligationem de futuro. Impleta ergo conditione, tenebitur, qui sic professus est, ad profitendum, et ad id cogi poterit, si de priori professione sufficienter constiterit.

21. Hoc autem maxime procedit, quando professio conditionata fit in manibus ejus qui potestatem habet admittendi ad professionem. An vero idem dicendum sit in casu supra tractato, quando professio fit in manibus

ejus qui non habet potestatem, sub conditione, si superior consenserit, seu ratum habuerit, aut potestatem concesserit, non facile dixerim, quia non videtur omnino eadem ratio, eo quod hic posterior contractus non fit inter personas habiles ad contrahendum in tali materia, et quia multum abutitur potestate quam non habet, etiamsi id faciat sub rati habitatione, quia hic actus requirit potestatem habitam, non habendam. In contrarium vero est, quia, cum hic contractus resolvatur in obligationem de futuro, per adjectam conditionem videtur purgari omne vitium. Nam si expresse diceret: *Promitto profiteri in manibus tuis, si prælatus suas vices tibi commiserit, videtur promissio valida, et impleta conditione obligabitur quis profiteri;* sed in hunc sensum reducitur alius contractus; ergo, licet in modo excedatur, eadem obligatio inducitur. Atque hæc pars, omnibus pensatis, probabilior videtur, quamvis opposita non sine probabilitate possit disputando defendi, propter magnum abusum illius professionis inusitatum in Ecclesia, et valde repugnantem intentioni prælatorum, a quibus talis conditio pendet. Et juvare possunt quæ in simili de matrimonio supra tractat Covar., n. 7 et 8, et infra, agentes de professione invalida, aliqua addemus.

22. *Dubium: an professio per procuratorem sit valida.* — *Due requiruntur conditiones.* — Atque ex his expediri potest incidens dubium, scilicet, an professio fieri possit per procuratorem; nam ex dictis videtur sequi non posse, quia consensus per procuratorem datus videtur resolvi in conditionatum, quando potestas procuratori committitur; et ideo quamvis per procuratorem fiat professio, non videtur valida, donec ipse religiosus iterum absolute consentiat, et factum confirmet, quia antea solum videtur impleta conditio, quod non satis est ut professio valida esse incipiat, ut diximus. Nihilominus dicendum est professionem fieri posse per procuratorem; ita docuit Sylvester, verb. *Religio*, 3, quæstione decima quinta; Angel., verb. *Religiosus*; Rossella, verbo *Novitius*, n. 23; Armilla, n. 14; Azor, tom. 1, libro duodecimo, capite quinto, quæstione quinta; Sa, verbo *Religio*, n. 14; Miranda, in Manual., tom. 1, q. 14, art. 1, concl. 2. Et id tanquam certum supponit Navarr., consil. 32, de Regular., quod incipit: *N. fuit*, ubi tractans de professione facta per procuratorem ad id specialiter deputatum, quæ ex aliis capitibus videbatur dubia, ex illo

tanquam certum supponit fuisse validam. Ratio est, quia omnis contractus fieri potest per procuratorem, si non sit lege prohibitum, juxta leg. 1, § *Unus*, ff. de Procuratoribus, et regula 68, de Reg. juris, in 6: *Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum*. Sed professio perficitur per modum cujusdam contractus, qui nullo jure a prædicta regula excipitur; unde glossa super regula, plures exceptiones adhibens, hujus non meminit, quod etiam videre licet in glossa in cap. *Quid agendum*, de Procuratoribus, in 6. Item matrimonium fieri potest per procuratorem, cap. ult. de Procurat., in 6; ergo et professio; quid enim magis obstat? Quocirca circa modum sic profitendi, servanda fere sunt quæ circa modum sic contrahendi matrimonium communiter traduntur, et in dict. c. ult. significatur, ex quibus illud maxime essenziale est, ut, scilicet, consensus non sit revocatus ante usum procurationis, quia postea jam deficeret consensus, ut in dict. cap. expresse dicitur, et est per se manifestum; et ideo non esset valida professio. Deinde oportet ut procurator sit ad hoc munus specialiter deputatus, id est, ad professionem nomine alterius emittendam, et in tali religione aut monasterio, quod insinuat Navarrus supra, et a simili potest colligi ex dict. cap. ult. Verum est argumentum a simili non esse in hac materia multum efficax, si conditio illa non sit jure naturæ necessaria, sed ex speciali jure positivo, et fortasse ob hanc causam Sylvester nullam facit mentionem hujus specialis conditionis.

23. *Resolutio*. — *Professio valide fieri potest per litteras*. — Nihilominus multo securius est illam servare, et videtur satis probabile ex natura rei esse necessariam, moraliter loquendo, quia emittere professionem, est actio adeo specialis et difficilis, ut moraliter comprehendere non possit sub clausula generali; oportet ergo ut mandatum procuratori datum expresse sit ad professionem emittendam, et consequenter etiam ad determinatum locum, seu religionem, quia deliberatio circa religionem, et voluntas profitendi ad determinatam religionem haberi et terminari debet. Quamvis autem moraliter hoc ita sit, si in rigorem speculemur, non video, si mandatum daretur ad profitendum cum expressa indifferentia, et optione, ut procurator eligeret religionem, cur in rigore non sufficiat, cum ex natura rei nihil impediatur, et nullo jure prohibitum inveniatur. Hinc etiam videtur

fieri consequens professionem posse fieri per litteras, nam alii contractus, etiam matrimonium, possunt hoc modo perfici. Neque hic occurrit aliquid speciale, præter ea quæ in simili de matrimonio tractari solent. Solum adverte, ut considerentur specialia jura religionum, et observentur aliæ solemnitates, vel circumstantiæ, quæ in unaquaque tanquam essentielles declaratae fuerint; unde si aliqua hujusmodi essent impossibiles cum illo modo profitendi in absentia, non haberet locum in tali religione; ordinariæ tamen nullæ videntur esse hujusmodi circumstantiæ.

24. *Ultima difficultas circa habitum vel locum*. — Ultimo inquiri potest, utrum habitus vel locus pertineat ad necessariam formam professionis, et consequenter an professio feminae in religione seu in monasterio virorum, vel e converso, valida sit. In qua re, certa et communis resolutio est, susceptionem habitus, aut ingressum in monasterium, aut quod professio intra religionem vel in Ecclesia fiat, non esse de substantia et valore professionis; ita docent omnes Doctores, et est satis expressum in cap. *Insinuante*, Qui cler. vel vov., et sumitur ex cap. *Porrectum*, et aliis, de Regular. Et ratio reddi potest, quia hæ circumstantiæ sunt valde extrinsecæ, et ideo nulla fuit ratio cur tanquam essentielles designarentur. Hinc vero inferunt aliqui Doctores professionem a femina factam in religione virorum validam esse; per eam tamen non obligari ad habitandum cum illis, sed ad servandam religionem in domo sua, vel in alio convenienti loco; ita Panormit., in d. c. *Insinuante*; Angel., verbo *Professio*, n. 3; Sylvest., *Religio*, 3, q. 9; qui hoc colligunt ex d. c. *Insinuante*. Sed quamvis fortasse quæstio pertineat ad modum loquendi, non existimo proprie dictum, feminam posse valide profiteri in religione virorum, et e converso; et ita communiter sentiunt Doctores, qui de hoc dubio disputant: Navar., lib. 1 Consil., titulo de *Ætate* et qualitate, consil. 8, n. 10, et lib. 3, tit. de Regular., consil. 47, n. 1; Henriq., lib. 14, de Irregular., c. 8, n. 6, in Comment., lit. A; Sa, verb. *Religio*, n. 30, et alii. Neque oppositum colligitur ex d. c. *Insinuante*, nam ibi solum dicitur feminam vovisse in manibus fratris sancti Augustini, et postea habitum illius religionis gestasse, habitum scilicet ad feminas pertinentem. Unde non sequitur feminam professam fuisse religionem virorum, sed religionem ejus regula pro viris et feminis approbata est, et in qua viri præsentur feminis,

ideoque feminae in prælati manibus profiteri debent.

25. *Resolutio difficultatis*. — Proprie ergo professio feminae non potest esse in religione virorum, sed ad summum in religione suo modo utrisque communi, et in ea parte quæ ad feminas pertinet, et servato decenti modo. Cum enim professio fieri non possit nisi in religione approbata, aut approbata est pro solis viris, ut est, verbi gratia, Societatis, et sic nullo modo poterit professio feminae in tali religione valida esse, etiamsi in domo propria vel quacumque alia ratione fiat, nisi fortasse ex speciali concessionem Pontificis, quia facultas admittendi ad professionem ultra approbationem non extenditur. Et eadem proportione, vel majori ratione, si religio approbata sit pro solis feminis, non poterit professio viri in ea esse valida; at si religio complectatur suo modo viros et feminas, et pro utrisque partitione accommodata approbata sit, poterunt quidem in illa recipi et viri et feminae, sed non propterea proficitur femina religionem virorum, nec quatenus virorum est, sed religionem communem, quatenus ad feminas accommodata et approbata est.

CAPUT XIII.

QUOS EFFECTUS HABEAT VALIDA PROFESSIO EXPRESSA.

1. *Ponuntur effectus professionis ratione trium votorum*. — Hactenus explicuimus omnes causas professionis, et consequenter conditiones omnes necessarias ut valida et expressa sit. Nunc dicendum est de effectibus, quod amplissimam nobis posset præstare materiam, si omnia illa quæ ex professione religiosa consequuntur, numerare velimus; nam revera illa omnia possunt inter effectus professionis computari; sed, quia in discursu materiæ illa omnia explicanda sunt, ideo in præsentem solum est breviter notandum in professione duo includi, scilicet, traditionem, et tria vota, et ex utroque proprii effectus oriuntur. Ex voto enim castitatis sequitur inhabilitas ad matrimonium, et irritatio matrimonii rati, et non consummati, si præcessit; et ita hi possunt inter effectus professionis computari; tamen, quia specialiter annexi sunt voto castitatis, ideo melius de illis dicemus infra de voto castitatis solemnem religionem in speciali disputando. Atque idem dicendum est de aliis

effectibus annexis professioni ratione voti paupertatis, ut est inhabilitas ad habendum proprium, translatio omnis juris proprii in religionem, etc. Idemque est de effectibus qui consequuntur ratione voti obedientiæ, si qui fortasse sunt præter obligationem parendi prælato, quos postea inquiremus.

2. *Effectus qui ex professione sequuntur ratione traditionis*. — Eodem modo intelligere possumus aliquos effectus sequi ex professione ratione traditionis. Quorum primus, et quasi formalis est, ut homo non maneat sui juris, sed sub dominio et potestate religionis, cui etiam incorporatus tanquam verum membrum politicum ejus; quamvis enim hæc non fiant nisi per professionem validam, quæ traditionem et vota includit, tamen, sicut aliqui effectus accommodantur illi ratione unius vel alterius voti, ita etiam aliqui ratione traditionis, cui maxime correspondet translatio domini sui juris in propriam personam, in religionem ipsam, et consequenter quasi privatio juris in se ipsum, ad quam consequitur obligatio ad servandam regulam religionis, sicut membrum Reipublicæ tenetur servare leges ejus ex vi unionis politicæ, quam cum illa habet. Deinde ex eadem radice sequitur dominium, seu jus quod religio habet ad omnes actiones religiosi, quia se illi donavit in quamdam honorificam servitutem, vel spiritualem filiationem. Fortasse etiam potestas irritandi vota, quæ est in prælato religionis, hanc traditionem proxime consequitur, quamvis soleat etiam voto obedientiæ tribui, ut supra diximus, quatenus per illud subjectio, et abnegatio propriæ voluntatis, quæ per hanc traditionem fit, prædicto voto firmatur, propter quod solent hæc duo tanquam unum reputari, ut infra, tractando in speciali de voto solemnem obedientiæ, videbimus. Item posset inter hos effectus computari absolutio ab omnibus prioribus votis, vel etiam ab omnibus debitis, quam ipso facto censetur religiosus per professionem obtinere. De quo effectu, quo sensu verus sit, et quomodo ad professionem consequatur, capite sequenti dicendum est.

3. *Assignantur alii effectus professionis magis extrinseci ratione privilegiorum*. — *Ex jure ecclesiastico quales habeat effectus professio expressa valida*. — *Exemptio religiosorum ab Episcopo quo jure concedatur*. — Præter hos autem effectus, qui sunt magis intrinseci, et reputari possunt quasi propriæ professionis, alii cogitari possunt magis ex-